

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ У ТУРЕЧЧИНІ

(представлено к. н. держ. упр. Сергієнко Л.В.)

Географічне розташування: на заході Азії та на крайньому південному сході Європи.

Населення: 79,51 млн (станом на 2016 рік).

Адміністративно-територіальний устрій: територію країни поділено на 81 провінцію (іль), які в свою чергу поділено на 957 районів.

Форма правління: парламентсько-президентська республіка.

Офіційна назва держави - Турецька Республіка, загальна площа, якої становить 783 562 км², де проживають переважно турки, а також близько 10 мільйонів курдів, 1 мільйон арабів, кілька десятків тисяч вірменів, греків та іспанських євреїв.

Особливість Туреччини полягає в тому, що вона вважається єдиною з усіх мусульманських країн, де має місце світська демократична система державного управління. За Конституцією Туреччини (1982 р.) адміністративна система є централізованою. В свою чергу, законодавча влада належить вищому органу влади – Великим національним зборам Туреччини (ВНЗТ), до складу якого входять 550 депутатів і не може бути нікому передана; а виконавча - представлена президентом країни і урядом, судова – незалежними судами.

Однак події, які відбувалися у 2016 році у Туреччині, тобто спроба державного перевороту військовими, стали суттєвим каталізатором зрушень в системі державного управління. Так, у 2017 році відбувся референдум щодо внесення змін до Конституції Туреччини, що стосувалися у більшій мірі зміцнення повноважень президента.

В частині державної служби, Конституція Туреччини передбачає рівний доступ громадян до державної служби та відсутність критеріїв, крім кваліфікації відповідного відомства, які мають бути взяті до уваги при наборі на державну службу.

В цілому, державна служба Туреччини функціонує на основі положень, прописаних у Конституції 1982 р., та наступних нормативно-правових актів: закону № 657 від 14 липня 1965 р., де визначено гарантії щодо роботи, винагороди за роботу державних службовців; закону № 4588 від 29 червня 2000 р. щодо місії державної служби та державних службовців, який передбачає, що бюрократичні процедури, пов'язані з громадською роботою, мають бути завершені вчасно, і що розбіжності між заробітною платою працівників повинні бути усунені [1, с. 36-37].

Відповідно до Конституції [2] визначено наступні положення, що підлягають обов'язковому врегулюванню в нормативно-правовій базі:

- основні та постійні функції держави, державних економічних підприємств та інших громадських організацій зі статусом юридичної особи,

виконання яких повинно відповідати загальним засадам адміністративного управління;

- вимоги, що висуваються до державних посадових осіб та інших державних службовців, порядок їх призначення, обов'язки і повноваження, їх права і відповідальність, зарплата та допомоги, а також інші моменти, пов'язані з їх статусом;

- процедури та умови, що визначають підготовку вищих управлінців.

Державні службовці у Туреччині призначаються довічно за результатами іспитів і можуть бути зміщені зі своїх посад лише у виняткових випадках. Вони повинні залишатися лояльними до Конституції і не мають права вступати в політичні партії. Якщо державний службовець бажає взяти участь у виборах до Національних зборів, він повинен залишити державну службу. Всі дисциплінарні стягнення щодо державних службовців можуть бути оскаржені в суді [1, с. 35-36].

До державних посадових осіб, інших державних службовців не можуть застосовуватися дисциплінарні стягнення без надання права на захист. В свою чергу, дисциплінарні стягнення підлягають судовому контролю, за винятком попереджень і доган.

Позови про відшкодування збитків, завданих з вини державних посадових осіб та інших державних службовців при здійсненні ними своїх обов'язків щодо адміністрації, пред'являються тільки відповідно до процедури і умов, зазначених у законі, і за умови права регресу до них. Судове переслідування державних посадових осіб та інших державних службовців за передбачувані правопорушення, крім випадків, передбачених у законі, залежить від рішення адміністративних органів, зазначених у законі.

Як стверджує П.І. Крайнік [1, с. 37] «постійною проблемою, властивою системі державного управління в Туреччині, вважалося навчання. Туреччині, незважаючи на введення загальних вступних іспитів для державних службовців, не вдалося створити неупереджену та прозору систему для просування на державній службі. Відсутність підготовки є одним із чинників, що знижують ефективність та дієвість державної служби. У Туреччині немає стандартної системи навчання державних службовців, які працюють на центральний уряд. Існує тільки одна установа: Інститут державного управління Туреччини і Близького Сходу (TODAIE), який забезпечує навчання державних службовців. Цей інститут пропонує два типи навчальних курсів для державних службовців: короткострокові навчання та довгострокові програми навчання. Для участі у довгострокових програмах, які розраховані на 1,5 року, є вимоги, які повинні бути виконані для державних службовців, зокрема: державний службовець має працювати протягом певного періоду часу, має бути запропонований як кандидат від органів державної влади та успішно скласти вступні іспити. Ті, хто успішно оволодів програмою, винагороджуються підвищенням заробітної плати і отримують можливість просування по службі».

Слід зазначити, що однією із проблем державної служби в Туреччині є фаворитизм, однак конституційно врегульовано рівний доступ до державної служби громадян через проходження загальних вступних іспитів та створення ситсеми неупередженого просування по державній службі. Слід також

зазначити, що у Туреччині відсутня стандартизована система навчання державних службовців, хоча існує Інститут державного управління Туреччини і Близького Сходу (TODAIE), який забезпечує навчання державних службовців з 1956 р.

Список використаних літературних джерел:

1. Крайнік П. І. Система державного управління Турецької Республіки: досвід для України / П. І. Крайнік. – Київ: Національна академія державного управління при Президентові України, 2012. – 52 с.

2. Конституція Туреччини (Турецької Республіки) від 7 листопада 1982 р.

СТОЦЬКА Оксана Миколаївна – студентка 1 курсу Житомирського державного технологічного університету, спеціальність «Публічне управління та адміністрування».